

La negació de l'evidència colombina

Editorial – agost 2025

El 3 d'abril de 1882, *La Vanguardia* publicava un article destacat que denunciava la controvèrsia absurda sobre si Cristòfor Colom havia arribat o no a Barcelona després del seu primer viatge a Amèrica. L'autor criticava aquells que, per afany de protagonisme, s'entestaven a generar dubtes sobre una realitat documentada, basant-se en conjectures infundades i manipulacions interessades.

Avui, més de 140 anys després, la qüestió sembla resolta: Colom va ser rebut pels Reis Catòlics a Barcelona després de la seva travessia. Tanmateix, el debat no ha desaparegut. Ara, el punt de controvèrsia és encara més transcendent: la vinculació directa de Colom amb Catalunya i, especialment, amb Barcelona. Tot i les nombroses evidències que ho avalen, es continua negant o menystenint aquesta connexió.

En aquell article de 1882, es recordava com els autors com Gonzalo Fernández de Oviedo, testimoni presencial dels fets, i Francisco López de Gómara havien deixat constància escrita d'aquest episodi. Malgrat això, pocs anys després ja es qüestionava la seva arribada a la ciutat

comtal. Avui però, l'evidència documental gairebé no deixa marge al dubte, tot i que va caldre laportació d'Antoni Rumeu de Armas amb la publicació el 1944 dels documents de l'Arxiu de la Corona d'Aragó a la seva obra *Colón en Barcelona*, on es va demostrar de manera concloent que Colom va ser rebut a Barcelona.

Avui disposem de moltes més eines per aprofundir en la recerca històrica: des de l'accés a arxius internacionals fins a l'avenç de la ciència genètica, passant per l'anàlisi lingüística, cal·ligràfica i psicològica. Estudis recents han posat en qüestió la versió oficial que el situa com a genovès, desmantant una teoria mantinguda artificialment durant segles.

Però, quins són els motius d'aquesta negació? D'una banda, el sistema acadèmic espanyol ha construït un relat monolític on Colom encaixa en la imatge d'una Espanya imperial unificada. Qualsevol indici que suggereixi un origen català—i, per tant, una participació determinant de Catalunya i l'antiga Corona d'Aragó en el descobriment d'Amèrica—posa en perill aquesta narració. De l'altra, sorprèn i molt, el paper poruc de les institucions catalanes, les quals i com hauria de ser, en lloc de liderar la recerca sobre aquest episodi crucial, han assumit acríticament el relat oficial, renunciant a conèixer i divulgar la seva pròpia història. Aquesta passivitat contrasta amb l'actitud d'altres nacions i regions, com les americanes, que han reivindicat la figura del descobridor d'Amèrica, Cristòfor Colom amb determinació.

Per què costa tant reconèixer que Colom, format a les escoles de la Mediterrània catalana, podria ser un dels nostres? Per què les institucions catalanes, que haurien de defensar el paper de Catalunya en la descoberta d'Amèrica, es mantenen al marge?

És inacceptable que les mateixes institucions que reivindiquen la memòria històrica en altres contextos continuïn contribuint a perpetuar l'oblit del nostre llegat a Amèrica. Aquesta actitud contribueix activament a l'esborrament d'una part de la nostra història, sovint influïda per interessos electorals i corrents populistes anticolonialistes, que, paradoxalment, tenen el seu origen en debats aliens a la nostra realitat.

Quins interessos amaguen aquesta ignorància voluntària?

La investigació històrica és un procés viu, que ha d'evolucionar amb els nous descobriments. Negar l'evidència no només suposa una manca de rigor acadèmic, sinó també una manipulació de la veritat que afecta la nostra identitat com a poble. Aquest debat no és un simple exercici acadèmic, sinó una qüestió de justícia històrica que ja no es pot ajornar més.

Catalunya ha d'assumir el lideratge d'aquesta recerca perquè hi té part i n'és artífex i protagonista. Les nostres institucions han de deixar d'evitar el tema i comprometre's amb una veritat completa, sense mitges tintes. Això no només implica revalorar la figura de Colom, sinó també el nostre paper en l'expansió de la cultura occidental i les seves conseqüències globals. Només així farem justícia als nostres avantpassats i a nosaltres mateixos com a societat.

El coneixement és poder, i només a través d'una recerca rigorosa podrem recuperar, comprendre i transmetre la nostra memòria a les futures generacions. Per això, és imprescindible un compromís actiu de les universitats, les institucions públiques i la societat civil. Cal promoure especialment, una investigació independent que posi en relleu les evidències ignorades durant massa temps. Beques de recerca, comissions d'investigació i una revisió exhaustiva d'arxius i documents són passos necessaris per a avançar en la direcció de recuperar aquesta memòria històrica catalano-americanista.

La història no és mai inamovible ni estàtica: ha d'adaptar-se a les noves evidències. No fer-ho és traïr l'essència de la recerca històrica així com la cerca de la veritat. En el cas de Cristòfor Colom, ens trobem davant d'una negació sistemàtica del progrés del coneixement, impulsada per interessos polítics i acadèmics que prefereixen mantenir una versió obsoleta i errònia bé per covardia o bé per comoditat. En tot cas, qualsevol de les dues raons són d'extrema gravetat i violen el dret fonamental “*a conèixer la veritat*” afectant la societat mundial, donat que l'episodi de la

Descoberta d'Amèrica és un fet que sense cap mena de dubtes, va canviar la història i el futur de la humanitat.

Si fa gairebé 150 anys ja es denunciava aquesta maniobra d'ocultació, avui s'han acabat les excuses.

Escoltes com la veritat truca a la porta?

Redacció CCH